

„Życie i działalność Ignacego Łukasiewicza”, 2007 - chemia

Zakres materiału

I Węglowodory nasycone i nienasycone – właściwości, zastosowanie.

II Przeróbka ropy naftowej.

Zadania

zamknięte

1. Ropa naftowa, zwana olejem skalnym, jest:
  - a) mieszaniną węglowodorów gazowych;
  - b) mieszaniną jednorodną węglowodorów stałych, ciekłych i gazowych;
  - c) mieszaniną niejednorodną węglowodorów stałych, ciekłych i gazowych;
  - d) mieszaniną tylko węglowodorów stałych.
2. Na skalę przemysłową ropę naftową poddaje się procesowi destylacji frakcyjnej, która polega na:
  - a) ogrzewaniu ropy naftowej do 100°C;
  - b) wymieszaniu i ogrzaniu ropy naftowej;
  - c) wykorzystaniu różnic temperatur wrzenia składników ropy naftowej;
  - d) pozostawieniu ropy naftowej w temperaturze pokojowej.
3. Frakcją destylacji ropy naftowej w zakresie temperatur od 150°C do 250°C jest:
  - a) nafta;
  - b) benzyna;
  - c) gaz rafineryjny;
  - d) mazut.
4. Acetylen jest bardzo aktywnym chemicznie węglowodorem. Reagując z wodą bromową tworzy produkt o następującym wzorze sumarycznym:
  - a) $C_2H_2Br_2$;
  - b) $C_2H_2Br_4$;
  - c) C_2H_6 ;
  - d) C_2H_2Br .
5. Węglowodory nasycone i nienasycone ulegają reakcjom spalania: całkowitego, półspalania, niecałkowitego. Rodzaj produktów spalania zależy od:
  - a) ilości dostarczonego tlenu;
  - b) ilości produktów;
  - c) ilości węglowodoru;
  - d) warunki reakcji nie wpływają na rodzaj produktu.

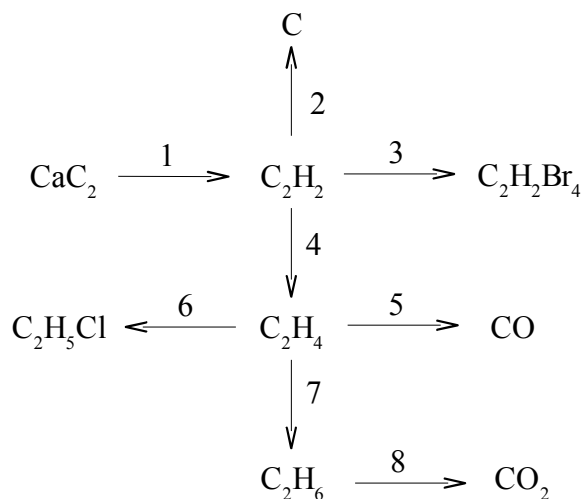
6. Etan i eten to węglowodory, które w swoich cząsteczkach zawierają:
- taką samą ilość atomów wodoru, a różną ilość atomów węgla;
  - taką samą ilość atomów węgla, a różną ilość atomów wodoru;
  - taką samą ilość atomów węgla i wodoru;
  - zupełnie inne atomy.
7. Powszechnie używanym produktem przeróbki ropy naftowej jest benzyna. Węglowodorem, który występuje w benzynie jest:
- C_3H_8 ;
  - C_6H_{14} ;
  - CH_4 ;
  - $C_{17}H_{36}$.
8. Do probówki zawierającej roztwór $KMnO_4$ wprowadzono gaz z zapalniczki. W probówce nastąpiło:
- odbarwienie roztworu $KMnO_4$;
  - gaz uległ procesowi spalania;
  - roztwór $KMnO_4$ zwiększył swoją objętość;
  - nie nastąpiło odbarwienie roztworu $KMnO_4$.
9. Eten ulega reakcji polimeryzacji. Proces ten polega na:
- łączeniu się pojedynczych cząsteczek węglowodoru z utworzeniem produktu wielkocząsteczkowego;
  - pęknięciu tylko wiązania wielokrotnego;
  - tworzeniu cząsteczek zbudowanych z dwóch atomów węgla i czterech atomów wodoru.
  - tworzeniu monomerów.

otwarte

1. Masa cząsteczkowa pewnego alkanu wynosi 86u. Podaj wzór sumaryczny, strukturalny oraz nazwę tego węglowodoru.

$$m_C = 12u; m_H = 1u.$$

2. Zapisz równania reakcji przedstawionych na poniższym chemografie, podaj nazwy reagentów.

Odpowiedzi

zamknięte

1B, 2C, 3A, 4B, 5A, 6B, 7B, 8D, 9A – każde za 1 punkt

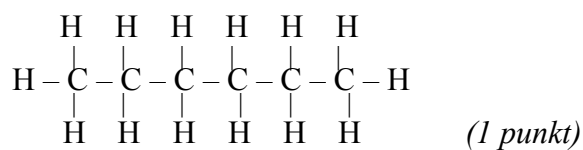
otwarte

zad. 1

nazwa: heksan (1 punkt)

wzór sumaryczny: C_6H_{14} (1 punkt)

wzór strukturalny:

zad.2

1. $CaC_2 + 2H_2O \rightarrow C_2H_2 + Ca(OH)_2$
2. $2C_2H_2 + O_2 \rightarrow 4C + 2H_2O$
3. $C_2H_2 + 2Br_2 \rightarrow C_2H_2Br_4$
4. $C_2H_2 + H_2 \rightarrow C_2H_4$
5. $C_2H_4 + 2O_2 \rightarrow 2CO + 2H_2O$
6. $C_2H_4 + HCl \rightarrow C_2H_5Cl$
7. $C_2H_4 + H_2 \rightarrow C_2H_6$
8. $2C_2H_6 + 7O_2 \rightarrow 4CO_2 + 6H_2O$

za poprawnie zapisane równanie reakcji 1 punkt

za poprawnie podane nazwy reagentów danej reakcji 1 punkt